4.2. DESCRIPTORI AI MIŞCARII FLUIDELOR

Descriptorii mşcării fluidelor descriu câmpul vectorial al mişcării particulelor de fluid.

Traiectorie a particulei, descriptor definit în sistemul de reprezentare lagrangean, este mulţimea punctelor prin care trece centrul de greutate al unei particule de fluid.

Traiectoria este descrisă de ecuaţia vectorială:

$$\vec{r} = \vec{r}(\vec{r}_0, t)$$

în care

$\vec{r}_0 = x_0 \cdot \vec{i} + y_0 \cdot \vec{j} + z_0 \cdot \vec{k}$ vectorul poziţiei iniţiale

t - timpul

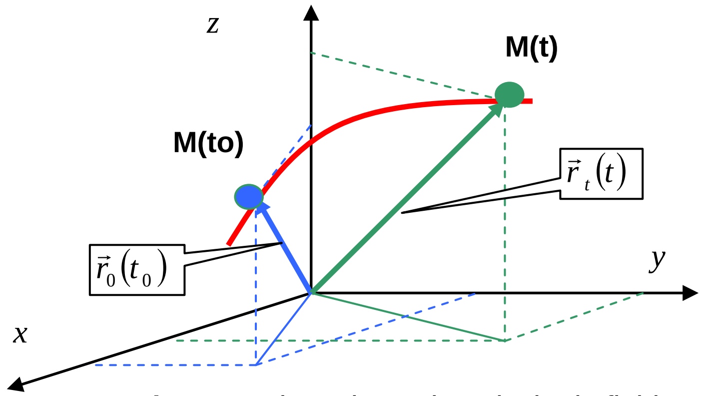

Fig.4.1.*Traiectoria unei particule de fluid*

Linie fluidă este o înşiruire continuă de particule care la o mişcare cu structură continuă îşi menţine în timp individualitatea.

Linie de curent este curba tangentă în fiecare punct al ei la vectorul viteză din acel punct şi reprezintă distribuţia vitezelor instantanee ale fluidului.

Conform definiţiei, dacă $d\vec{l}\,(dx, dy, dz)$ şi $\vec{v}(v_x, v_y, v_z)$ sunt ***elementul de arc al liniei de curent***, respectiv ***viteza fluidului*** într-un punct, ecuaţiile liniei de curent rezultă din condiţia de tangenţă:

$$\vec{v} \times d\vec{l} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ dx & dy & dz \\ v_x & v_y & v_z \end{vmatrix} = (v_z \cdot dy - v_y \cdot dz) \cdot \vec{i} + (v_x \cdot dz - v_z \cdot dx) \cdot \vec{j} + (v_y \cdot dx - v_x \cdot dy) \cdot \vec{k} = 0$$

şi sunt:

$$v_z \cdot dy = v_y \cdot dz; \qquad v_x \cdot dz = v_z \cdot dx; \qquad v_y \cdot dx = v_x \cdot dy \qquad \Leftrightarrow \qquad \frac{dx}{v_x} = \frac{dy}{v_y} = \frac{dz}{v_z}$$

Relaţia dintre ***traiectorie*** şi ***linie de curent*** este determinată de caracterul mişcării fluidului:

- ***traiectoria coincide cu linia de curent*** în cazul mişcării ***permanente*** şi ***semipermanente***, adică atunci când în timp viteza nu îşi schimba direcţia;
- ***traiectoria particulei este diferită de linia de curent*** în cazul mişcării ***nepermanente***, atunci când viteza îşi schimba direcţia în timp.

Familia liniilor de curent are următoarele proprietăţi:

- prin fiecare punct al domeniului de curgere trece o linie de curent, consecinţă a ipotezei continuităţii fluidului.

* Printr-un punct al domeniului, cu excepţia ***punctelor singulare*** de viteză locală ***nulă*** sau ***infinită***, nu trece decât o singură linie de curent.

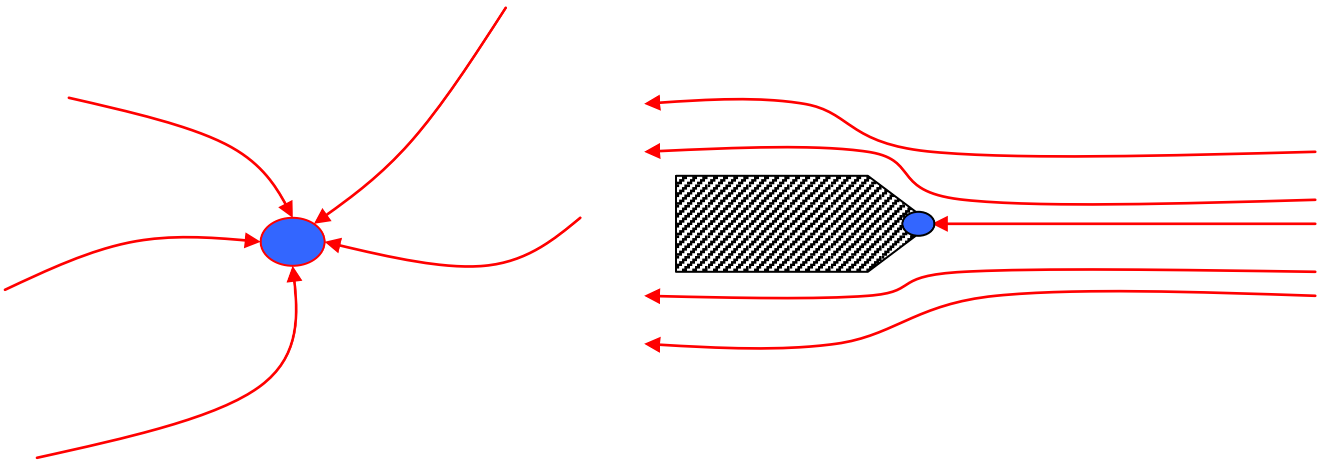

Fig.4.2.*Linii de curent în puncte singulare*

Tub de curent este suprafaţă formată de totalitatea liniilor de curent care trec prin punctele unei curbe închise C care nu este linie de curent

Fir de curent este linia fluidă din interiorul unui tub de curent la care secţiunea normală la axa tubului de curent are o arie infinitezimală. Cu alte cuvinte firul de curent materializează linia de curent.

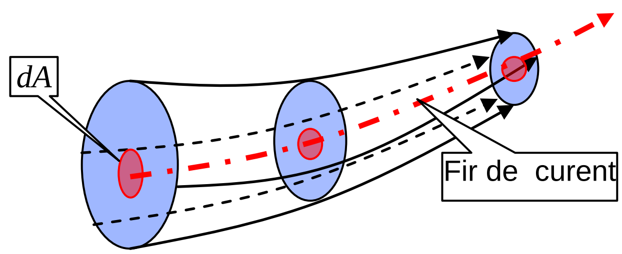

Fig.4.3.*Tub de curent şi* ***fir de curent***

Debitul este cantitatea de fluid care trece în unitatea de timp printr-o suprafaţă fixă S.
Volumul de lichid care trece prin suprafaţa elementară dS în intervalul de timp dt este:

$$dV = \int_S v_n \cdot dt \cdot dS = \int_S v \cdot \cos(\vec{v},\vec{n}) \cdot dt \cdot dS = dt \int_S \vec{v} \cdot \vec{n} \cdot dS$$

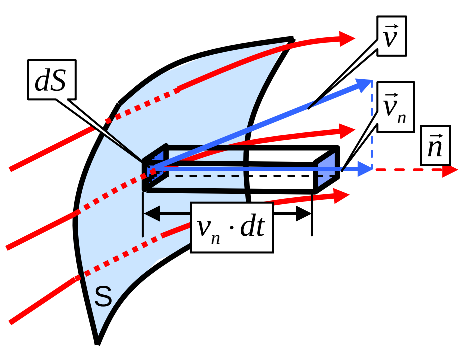

Fig.4.4.*Debitul printr-o suprafaţă fixă S*

Debitul poate fi exprimat în trei forme:

-***debit volumic***: $Q = \frac{dV}{dt} = \int_S \vec{v} \cdot \vec{n} \cdot dS$

-***debit masic***: $Q_m = \frac{dm}{dt} = \int_S \rho \cdot \vec{v} \cdot \vec{n} \cdot dS$

-***debit de greutate***: $Q_g = \frac{dG}{dt} = \int_S \gamma \cdot \vec{v} \cdot \vec{n} \cdot dS$

Dacă fluidul este ***omogen*** rezultă egalităţile :

$$Q_m = \rho \cdot Q; \quad Q_g = \gamma \cdot Q$$

Viteza medie într-o secţiune S a unui tub de curent este tangentă la axa tubului de curent, are sensul mişcării şi are modulul egal cu raportul dintre debitul volumic Q care trece prin S şi suprafaţa acesteia S :

$$\vec{v} = \frac{Q}{S} = \int_S \vec{v} \cdot \vec{n} \cdot \frac{dS}{S}$$

Acceleraţia mişcării fluidelor poate fi exprimată în două variante conform celor două sisteme de reprezentare:

-acceleraţia unei ***particule de lichid*** (sistem lagrangean):

$$a_x = \frac{\partial^2 x}{\partial t^2} \qquad a_y = \frac{\partial^2 y}{\partial t^2} \qquad a_z = \frac{\partial^2 z}{\partial t^2}$$

-acceleraţia într-un ***punct al câmpului/domeniului*** de curgere (sistem eulerian) :

$$\vec{a} = \frac{D\vec{v}}{dt} = \frac{\partial \vec{v}}{\partial t} + v_x \cdot \frac{\partial \vec{v}}{\partial x} + v_y \cdot \frac{\partial \vec{v}}{\partial y} + v_z \cdot \frac{\partial \vec{v}}{\partial z}$$

cu cele două componete

-acceleraţia locală:

$$\vec{a}_l = \frac{\partial \vec{v}}{\partial t}$$

-acceleraţia spaţială:

$$\vec{a}_s = v_x \cdot \frac{\partial \vec{v}}{\partial x} + v_y \cdot \frac{\partial \vec{v}}{\partial y} + v_z \cdot \frac{\partial \vec{v}}{\partial z}$$